

รายละเอียดมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา มคอ. ๓

รายวิชา ๖๐๒ ๑๐๒ อรรถกถาวิเคราะห์

Commentary Analysis

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา	วิทยาเขตขอนแก่น/บัณฑิตศึกษา คณะพุทธศาสตร์/สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

หมวดที่ ๑ ข้อมูลโดยทั่วไป

๑. รหัสและรายชื่อยวิชา	๖๐๒ ๑๐๒ อรรถกถาวิเคราะห์ Commentary Analysis
๒. จำนวนหน่วยกิต	๓ หน่วยกิต ๓ (๓-๐-๖)
๓. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา	พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
๔. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน	อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร พระโสภณพัฒนบัณฑิต, รศ.ดร. อาจารย์ผู้สอน ๑) พระโสภณพัฒนบัณฑิต, รศ.ดร. พธ.ด. (พุทธศาสนา) ศศ.ม. (ปรัชญา) พธ.บ. (ปรัชญา) ๒) พระมหาณัฐพันธ์ สุทสนวิภาณี, ดร. พธ.ด. (ปรัชญา) พธ.ม. (ปรัชญา) พธ.บ. (พุทธศาสนา) ๓) ผศ.ดร.แม่ชีกฤษณา รักษาโฉม พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) พธ.ม.(พระพุทธศาสนา) ศศ.บ.(ภาษาอังกฤษ) ศษ.บ.(ภาษาไทย) บ.ศ.๙ (ภาษาบาลี) ป.อบ.(อิทธิธรรมบัณฑิต)

๕. ภาคการศึกษา/ชั้นเรียนปีที่ ภาคการศึกษาที่ ๑ /๒๕๖๕ ชั้นปีที่ ๑
๖. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี) ไม่มี
๗. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisite) (ถ้ามี) ไม่มี
๘. สถานที่เรียน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
๙. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๕

หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา ๑. เพื่อให้นิสิตมีความรู้ความเข้าใจในโครงสร้าง เนื้อหา สังเคราะห์แก่นธรรมและตีความเนื้อหาสาระในอรรถกถา ๒. เพื่อให้สามารถประเมินคุณค่าของคัมภีร์อรรถกถา โดยการเชื่อมโยงกับพระไตรปิฎกได้อย่างบูรณาการ ๓. เพื่อให้นิสิตมีแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการเขียนบทความทางวิชาการและการทำวิจัย
๒. จุดประสงค์การเรียนรู้ นิสิตบอกและอธิบายโครงสร้าง เนื้อหา สังเคราะห์แก่นธรรมและตีความเนื้อหาสาระในอรรถกถา รวมถึงการประเมินคุณค่าของคัมภีร์อรรถกถา โดยการเชื่อมโยงกับพระไตรปิฎก เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนบทความทางวิชาการและการทำวิจัยได้อย่างเป็นระบบ

หมวดที่ ๓ ลักษณะและการดำเนินการ

๑. คำอธิบายรายวิชา ศึกษาวิเคราะห์โครงสร้าง เนื้อหา สังเคราะห์แก่นธรรมและตีความเนื้อหาสาระในอรรถกถา รวมถึงการประเมินคุณค่าของคัมภีร์อรรถกถา โดยการเชื่อมโยงกับพระไตรปิฎก เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนบทความทางวิชาการและการทำวิจัย
--

๒. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติงาน ภาคสนาม/การ ฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
บรรยาย ๔๘ ชั่วโมง ต่อ ภาค การศึกษา (ทฤษฎี ๓๐ ชั่วโมง และ ปฏิบัติ ๑๘ ชั่วโมง)	อาจมีการสอนเสริม กรณีที่มี เวลาเรียนไม่ครบ	การเขียนรายงาน กำหนดให้นิสิตทำ รายงาน ๑ เรื่อง/ คน ฝึกการวิเคราะห์ ข้อมูล	๖ ชั่วโมงต่อสัปดาห์
<p>๓. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นิสิตเป็นรายบุคคล</p> <ul style="list-style-type: none"> -อาจารย์ประจำรายวิชา ประกาศเวลาให้คำปรึกษาและแนะนำวิชาการแก่นิสิตผ่านตารางการให้คำปรึกษา - อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มตามความต้องการ ๑ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (เฉพาะรายที่ต้องการ) 			

หมวดที่ ๔ การพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิต

๑. การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนิสิต

คุณลักษณะพิเศษ	กลยุทธ์หรือกิจกรรมของนิสิต
๑ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม โดยผ่านกระบวนการเรียน การสอน
๒.ด้านความรู้ลึกในพระพุทธศาสนา	ส่งเสริมให้มีความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาโดยเน้นคัมภีร์ พระพุทธศาสนา และการรู้จักแสวงหาความรู้ทางด้าน พระพุทธศาสนาจากแหล่งเรียนรู้อื่นๆส่งเสริมให้นิสิตเข้าร่วม กิจกรรมทั้งในระดับชาติและนานาชาติเพื่อส่งเสริม ประสบการณ์ด้านพระพุทธศาสนา
๓. ด้านการวิเคราะห์สังเคราะห์	กิจกรรมการสอน การตั้งประเด็นเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ เกิดขึ้นในสังคมไทยเพื่อให้นิสิตได้คิดวิเคราะห์หาคำตอบ แก้ไขปัญหาโดยฐานทางพระพุทธศาสนา สามารถผลิต งานวิจัยที่มีประโยชน์และนำไปประยุกต์ใช้งานให้เกิด ประโยชน์ต่อสังคม

๔. ด้านภาวะผู้นำความรับผิดชอบต่อสังคมและสืบสานศิลปวัฒนธรรม	สอนให้มีภาวะผู้นำด้านพระพุทธศาสนา มีจิตอาสา ทำงานเป็นร่วมกับผู้อื่นได้ สำนักสภารณะให้บริการวิชาการด้านพระพุทธศาสนาแก่สังคมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย
๕. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกระบวนการเรียนรู้และปฏิบัติงาน การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยการร่วมมือกับสำนักเทคโนโลยีของมหาวิทยาลัย ฝึกให้นิสิตสร้างห้องเรียนออนไลน์ google meet google form google classroom การสร้างคลิปวิดีโอเผยแพร่พระพุทธศาสนา

๔.๒ การพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิต (จาก มคอ.๒ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕)

๑.ด้านคุณธรรม จริยธรรม				๒.ด้านความรู้				๓. ด้านทักษะทางปัญญา				๔. ด้านทักษะความสัมพันธ์ ๑				๕. ด้านทักษะการวิเคราะห์ ๑			
๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔
●	○	○	○	○	●	○	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	○	●	○

<p>๔.๒.๑ คุณธรรม จริยธรรม</p> <p>๑) คุณธรรม จริยธรรม ที่ต้องพัฒนา</p> <p>ตาม มคอ.๒ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕ นั้นมุ่งพัฒนานิสิต ใน ข้อ ๑ เป็นหลัก</p> <p>พัฒนาให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อ มิวินัย มีจรรยาบรรณในวิชาชีพนำหลักทางธรรมไป ประยุกต์ใช้อย่างถูกต้องเหมาะสมโดยมีคุณธรรม จริยธรรม ตามคุณสมบัติของหลักสูตร ดังนี้</p> <p>๑) มีความซื่อสัตย์สุจริต สามารถจัดการและชี้แนะเกี่ยวกับปัญหาทางด้านจริยธรรมที่ซับซ้อนในทางสังคมภายใต้หลักการทางพระพุทธศาสนาและด้วยความเข้าใจในความรู้สึกถึงผู้อื่น</p>
<p>๒) กลยุทธ์การสอน</p> <p>(๑) สอดแทรกเรื่องคุณธรรมจริยธรรมในการสอนทุกรายวิชาและทุกกิจกรรม ตักเตือนนิสิตที่ประพฤติผิดศีลธรรมจรรยาและยกย่องนิสิตที่ทำความดีมีจิตอาสา ตามหลัก “ชมผู้ที่ควรชม ยกย่องผู้ที่ควรยกย่อง”</p> <p>(๒) มอบหมายงานศึกษาค้นคว้ารายกลุ่มและรายบุคคล</p> <p>(๓) ใช้กรณีศึกษาเพื่อเป็นแบบอย่างให้นิสิตมีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความรับผิดชอบต่อ มีความเสียสละ มีภาวะผู้นำและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์</p>

<p>๓) กลยุทธ์การประเมินผล</p> <p>๑) การสังเกตพฤติกรรม</p> <p>๒) คุณภาพของผลงานที่ได้รับมอบหมาย</p> <p>๓) รายงานผลการวิเคราะห์กรณีศึกษา</p>
<p>๔.๒.๒ ความรู้(Knowledge)</p>
<p>๑) ความรู้ที่ต้องได้รับ</p> <p>จาก มคอ.๒ ได้กำหนดองค์ความรู้ของรายวิชาที่ต้องได้รับไว้ในข้อ ๒ มีรายละเอียด ดังนี้</p> <p>๒) มีความรู้ ความเข้าใจและวิธีการในการถ่ายทอดรวมถึงต่อยอดความคิดและความรู้ได้อย่างเป็นระบบ</p>
<p>๒) กลยุทธ์การสอน</p> <p>๑) การบรรยายและร่วมอภิปรายในชั้นเรียน</p> <p>๒) จัดกิจกรรมการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง โดยมีการฝึกปฏิบัติการ และการนำเสนอผลการเรียนรู้</p> <p>๓) จัดการบรรยายพิเศษโดยวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรือจัดสัมมนาทางวิชาการ</p> <p>๔) ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและค้นคว้าองค์ความรู้ในพระไตรปิฎกเพื่อนำมาบูรณาการในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาสังคม</p>
<p>๓) กลยุทธ์การประเมิน</p> <p>๑) การสอบวัดผลและ/หรือคุณภาพงานการศึกษาค้นคว้า</p> <p>๒) คุณภาพของผลงานการศึกษาค้นคว้าในรายวิชา</p> <p>๓) คุณภาพของวิทยานิพนธ์</p> <p>๔) คุณภาพของผลงานวิจัยทางวิชาการและการพัฒนา เผยแพร่สู่สังคมตามเกณฑ์ที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด</p>
<p>๔.๒.๓ ทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills)</p>
<p>๑) ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา</p> <p>จาก มคอ.๒ ได้กำหนดองค์ความรู้ของรายวิชาที่ต้องได้รับไว้ในข้อ ๒ มีรายละเอียด ดังนี้</p> <p>๒) สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิพากษ์ วิจรณ์ และวินิจฉัยอย่างผู้ทรงความรู้ คิดเชื่อมโยงความสัมพันธ์ คิดริเริ่ม สร้างสรรค์ เพื่อพัฒนางานวิจัยหรือพุทธนวัตกรรมที่เป็นต้นแบบได้อย่างสร้างสรรค์สู่ระดับชาติอย่างมีคุณค่าและยั่งยืน</p>

<p>๒) กลยุทธ์การสอน</p> <p>๑) ฝึกทักษะการสืบค้นข้อมูลผลงานวิจัย สิ่งตีพิมพ์ทางวิชาการ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และนำมาประยุกต์ใช้กับองค์ความรู้ทางพุทธศาสนา</p> <p>๒) ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ตามหลักทฤษฎี การคิดต่อยอดองค์ความรู้และการแก้ไขปัญหา</p> <p>๓) เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยการปฏิบัติงานจริง และเน้นการเรียนรู้ที่สามารถประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริง โดยใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้</p> <p>๔) การอภิปราย สัมมนาวิชาการ และการนำเสนอผลงาน</p>
<p>๓) กลยุทธ์การประเมิน</p> <p>๑) ประเมินด้วยการนำเสนอผลงาน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการนำเสนอผลงานในชั้นเรียน</p> <p>๒) ประเมินด้วยการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย</p> <p>๓) ประเมินด้วยการนำเสนอผลงาน การอธิบาย การถามและตอบคำถาม</p> <p>๔) ประเมินด้วยการนำเสนอผลงานวิชาการสู่สาธารณะ</p>
<p>๔.๒.๔ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skill and Responsibilities)</p>
<p>๑) ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ</p> <p>จาก มคอ.๒ ได้กำหนดผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบของรายวิชาที่ต้องได้รับไว้มีเพียงหนึ่งข้อในทั้งหมด ๕ ข้อ คือ ข้อ ๓ ดังนี้</p> <p>๓) สามารถแสดงภาวะผู้นำในการเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานร่วมกับผู้อื่น และแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่หลากหลาย โดยหลักธรรมาภิบาล</p>
<p>๒) กลยุทธ์การสอน</p> <p>๑) การจัดกิจกรรมในรายวิชาที่เน้นการเรียนการสอนที่มีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนและผู้สอน</p> <p>๒) ฝึกฝนภาวะความเป็นผู้นำ ผู้ตาม การแสดงออกถึงภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงาน และการรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นในการปฏิบัติงานเป็นทีมและการทำงานวิจัย</p> <p>๓) ฝึกฝนการทำกิจกรรมกลุ่ม จัดการประชุม แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ติดตามผลและประสานงาน</p> <p>๔) ฝึกสังเกต สรุปรายงานผลงานนำเสนอแนวทางการแก้ไข</p>
<p>๓) กลยุทธ์การประเมิน</p> <p>๑) ประเมินด้วยการสังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกของนิสิตในหลายๆ ด้าน ระหว่างกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น พฤติกรรมความสนใจ ตั้งใจเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง</p> <p>๒) ประเมินด้วยการสังเกตพฤติกรรมการแสดงบทบาทภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น</p> <p>๓) ประเมินด้วยการสังเกตพฤติกรรมความรับผิดชอบในการเรียนและงานที่ได้รับมอบหมาย การนำเสนอผลงานการทำงานวิจัย และการร่วมทำกิจกรรมเพื่อสังคม</p>

<p>๔) ประเมินด้วยการสังเกตความสนใจ การแสดงความคิดเห็น เพื่อการแก้ไขปัญหา และพัฒนาตนเอง และกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม</p>
<p>๔.๒.๕ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills)</p>
<p>๑) ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ จาก มคอ.๒ ได้กำหนดผลการเรียนรู้ด้านทักษะทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบของรายวิชาที่ต้องได้รับไว้มีเพียงหนึ่งข้อในทั้งหมด ๓ ข้อ คือ ข้อ ๓ ดังนี้ ๓) สามารถสื่อสาร ถ่ายทอดแนวความคิดได้อย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีการและรูปแบบที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ</p>
<p>๒) กลยุทธ์การสอน ๑) จัดการส่งเสริม แนวทางการเรียนรู้ เชิงสถิติ และการวิเคราะห์ การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในรายวิชา ๒) จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้บัณฑิตได้ฝึกทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีประกอบการค้นคว้าและการทำวิทยานิพนธ์ ๓) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะการสื่อสาร และการนำเสนอโดยใช้เทคโนโลยีทั้งด้วยตนเองและร่วมกับผู้อื่น</p>
<p>๓) กลยุทธ์การประเมิน การประเมินทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศโดยวิธี ๑) ประเมินด้วยการทดสอบความรู้และเทคนิคการวิเคราะห์และวิจารณ์ทฤษฎีหรือแนวคิดใหม่ ๆ ๒) ประเมินด้วยการทำงานวิจัย ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงขั้นตอนการเขียนรายงาน และการนำเสนอผลงาน ๓) ประเมินด้วยการรายงานผล การนำเสนอข้อมูลวิจัย</p>

หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมินผล

๑. แผนการสอน

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน/บรรยาย
๑	-แนะนำแผนการเรียนการสอน -ประวัติและความเป็นมาของคัมภีร์ อรรถกถาในพระพุทธศาสนาเถรวาท ๑) ความหมายของอรรถกถา ๒) ความเป็นมาของคัมภีร์อรรถกถา	๓	- แนะนำรายวิชาและแผนการเรียนการสอน - แนะนำวัตถุประสงค์ - แนะนำเกณฑ์ประเมิน	- พระโสภณพัฒนบัณฑิต , รศ.ดร.

	<p>๓) การจัดลำดับชั้นคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาเถรวาท</p> <p>๓.๑ คัมภีร์ดั้งเดิมคือบาลี</p> <p>๓.๒ คัมภีร์อรรถกถา</p> <p>๓.๓ คัมภีร์ฎีกา</p> <p>๓.๔. คัมภีร์อนุฎีกา</p> <p>๓.๕. คัมภีร์อื่น ๆ</p>			
๒	<p>รูปแบบอรรถกถาวิธีในสมัยพุทธกาล</p> <p>๑) อรรถกถาในพระวินัยปิฎก</p> <p>๒) อรรถกถาในพระสุตตันตปิฎก</p> <p>๓) อรรถกถาในพระอภิธรรมปิฎก</p> <p>รูปแบบอรรถกถาวิธีสมัยพุทธกาล</p> <p>๑) รูปแบบอรรถกถาวิธีของพระพุทธเจ้า</p> <p>๒) รูปแบบอรรถกถาวิธีของพระพุทธสาวก</p>	๓	<ul style="list-style-type: none"> - บรรยาย - Power Point - ชักถามข้อสงสัย - ศึกษากรณีศึกษา - การวิเคราะห์/สังเคราะห์ - อภิปราย/แสดงความคิดเห็น - ชักถาม/วิเคราะห์ - การสังเคราะห์องค์ความรู้ 	-พระมหาณัฐพันธ์ สุทสสนวิภาณี,ดร.
๓	<ul style="list-style-type: none"> - คัมภีร์อรรถกถาในฐานะคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท -การจัดหมวดหมู่คัมภีร์อรรถกถากับการอธิบายพระไตรปิฎก ๑) โครงสร้างพระไตรปิฎก ๒) คัมภีร์อธิบายพระไตรปิฎก 	๓	<ul style="list-style-type: none"> - บรรยาย - Power Point - ชักถามข้อสงสัย - ศึกษากรณีศึกษา - การวิเคราะห์/สังเคราะห์ - อภิปราย/แสดงความคิดเห็น - ชักถาม/วิเคราะห์ - การสังเคราะห์องค์ความรู้ 	-ผศ.ดร. แมซึกฤษณา รักษาโฉม
๔	<p>ประวัติและสาระสำคัญของคัมภีร์อรรถกถาหมวดพระวินัยปิฎก</p> <p>๑) ความเป็นมาของพระวินัยปิฎก</p> <p>๒) คัมภีร์ชั้นพระบาลี</p> <p>๓) ชั้นคัมภีร์อรรถกถา</p>	๓	<ul style="list-style-type: none"> - บรรยาย - Power Point - ชักถามข้อสงสัย - ศึกษากรณีศึกษา - การวิเคราะห์/ 	- พระโสภณพัฒนบัณฑิต , รศ.ดร.

	๔) ประโยชน์ของพระวินัย		สังเคราะห์ - อภิปราย/แสดง ความเห็น - ชักถาม/วิเคราะห์ - การสังเคราะห์องค์ ความรู้	
๕	ประวัติและสาระสำคัญของคัมภีร์ อรรถกถาหมวดพระสุตตันตปิฎก ๑) ความเป็นมาของคัมภีร์อรรถ กถาหมวดพระสุตตันตปิฎก ๒) ความหมายของพระ สุตตันตปิฎก ๓) คัมภีร์ที่เกี่ยวข้องกับพระ สุตตันตปิฎก	๓	- บรรยาย - Power Point - ชักถามข้อสงสัย - ศึกษากรณีศึกษา - การวิเคราะห์/ สังเคราะห์ - อภิปราย/แสดง ความเห็น - ชักถาม/วิเคราะห์ - การสังเคราะห์องค์ ความรู้	-พระมหาณัฐพันธ์ สุทสุสนวิภาณี,ดร.
๖	ประวัติและสาระสำคัญของคัมภีร์ อรรถกถาหมวดพระอภิธรรมปิฎก ๑) กำเนิดพระอภิธรรม ความหมายของพระอภิธรรมปิฎก ๒) พระอภิธรรมปิฎก ๓) โครงสร้างของพระอภิธรรม ๔) พระอภิธรรมปิฎกชั้นอรรถ กถา ๕) ประโยชน์ที่ได้รับจาก การศึกษาอภิธรรม - ทรรศนะเกี่ยวกับคัมภีร์อรรถกถาที่ มีต่อการศึกษาพระไตรปิฎก	๓	- บรรยาย - Power Point - ชักถามข้อสงสัย - ศึกษากรณีศึกษา - การวิเคราะห์/ สังเคราะห์ - อภิปราย/แสดง ความเห็น - ชักถาม/วิเคราะห์ - การสังเคราะห์องค์ ความรู้	-ผศ.ดร. แมชีกฤษณา รักษาโฉม
๗	-ความสำคัญของคัมภีร์อรรถกถาที่มี ต่อการศึกษาพระไตรปิฎกตามจารีต พระพุทธานุศาสนานเถรวาท ๑) ความสำคัญของอรรถกถา	๓	- บรรยาย - Power Point - ชักถามข้อสงสัย - ศึกษากรณีศึกษา - การวิเคราะห์/	- พระโสภณพัฒนบัณฑิต , รศ.ดร.

	<p>๒) ความสำคัญของอรรถกถาต่อการศึกษาพระไตรปิฎก</p> <p>๒.๑) ความสำคัญของอรรถกถาต่อการศึกษาพระวินัยปิฎก</p> <p>๒.๒ ความสำคัญของอรรถกถาต่อการศึกษาพระสุตตันตปิฎก</p> <p>๓) ความสำคัญของอรรถกถากับการรักษาทุทธพจน์</p> <p>๔) ความสำคัญของอรรถกถากับการตีความหลักคำสอน</p>		<p>สังเคราะห์</p> <ul style="list-style-type: none"> - อภิปราย/แสดง ความเห็น - ชักถาม/วิเคราะห์ - การสังเคราะห์องค์ ความรู้ 	
๘	<p>-ความสำคัญของคัมภีร์อรรถกถาตามจารีตพระพุทธานุสาเถรวาท</p> <p>๑) ความสำคัญของอรรถกถาต่อจารีตพระพุทธานุสาเถรวาท</p> <p>๒) ความสำคัญของอรรถกถาต่อพุทธวิธีการสอน</p> <p>๓) ความสำคัญของอรรถกถากับศิลปวัฒนธรรม</p>	๓	<ul style="list-style-type: none"> - บรรยาย - Power Point - ชักถามข้อสงสัย - ศึกษากรณีศึกษา - การวิเคราะห์/สังเคราะห์ - อภิปราย/แสดง ความเห็น - ชักถาม/วิเคราะห์ - การสังเคราะห์องค์ ความรู้ 	-พระมหาณัฐพันธ์ สุทสุสนวิภาณี,ดร.
๙	<p>-ความสำคัญของคัมภีร์อรรถกถาตามจารีตพระพุทธานุสาเถรวาท (ต่อ)</p> <p>๔) ความสำคัญของอรรถกถากับประเพณีและพิธีกรรม</p> <p>๕) ความสำคัญของอรรถกถาต่ออิทธิพลของคนในสังคม</p> <p>๖) ความสำคัญของอรรถกถากับการปฏิบัติตนของคนในสังคม</p> <p>๗) ความสำคัญของอรรถกถากับการศึกษาของคณะสงฆ์ไทย</p>	๓	<ul style="list-style-type: none"> - บรรยาย - Power Point - ชักถามข้อสงสัย - ศึกษากรณีศึกษา - การวิเคราะห์/สังเคราะห์ - อภิปราย/แสดง ความเห็น - ชักถาม/วิเคราะห์ - การสังเคราะห์องค์ ความรู้ 	- พระโสภณพัฒนบัณฑิต , รศ.ดร.
๑๐	สัมมนาความสำคัญของคัมภีร์อรรถกถาต่องานวิชาการในสังคมไทย	๓	<ul style="list-style-type: none"> - นิสิตนำเสนองาน มอบหมายเพื่อ 	-พระมหาณัฐพันธ์ สุทสุสนวิภาณี,ดร.

			แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ วิทยากรพิเศษ - Power Point - ชักถามข้อสงสัย - ศึกษารณศึกษา - การวิเคราะห์/ สังเคราะห์ - อภิปราย/แสดง ความเห็น - ชักถาม/วิเคราะห์ - การสังเคราะห์องค์ ความรู้	
๑๑	สัมมนาบทบาทและความสำคัญของ คัมภีร์อรรถกถาในพระวินัยปิฎกใน สังคมปัจจุบัน	๓	- นิสิตนำเสนองาน มอบหมายเพื่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ วิทยากรพิเศษ - Power Point - ชักถามข้อสงสัย - ศึกษารณศึกษา - การวิเคราะห์/ สังเคราะห์ - อภิปราย/แสดง ความเห็น - ชักถาม/วิเคราะห์ - การสังเคราะห์องค์ ความรู้	- พระโสภณพัฒนบัณฑิต , รศ.ดร.
๑๒	สัมมนาความสำคัญของคัมภีร์อรรถ กถาในพระสุตตันตปิฎกในสังคมยุค ปัจจุบัน	๓	- นิสิตนำเสนองาน มอบหมายเพื่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ วิทยากรพิเศษ - Power Point - ชักถามข้อสงสัย - ศึกษารณศึกษา - การวิเคราะห์/	-พระมหาณัฐพันธ์ สุทสุสนวิภาณี,ดร.

			สังเคราะห์ - อภิปราย/แสดง ความเห็น - ชักถาม/วิเคราะห์ - การสังเคราะห์องค์ ความรู้	
๑๓	สัมมนาความสำคัญของคัมภีร์อรรถกถาในพระอภิธรรมปิฎกในโลกยุคปัจจุบัน	๓	- นิสิตนำเสนองาน มอบหมายเพื่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ วิทยากรพิเศษ - Power Point - ชักถามข้อสงสัย - ศีลษากรณีศึกษา - การวิเคราะห์/ สังเคราะห์ - อภิปราย/แสดง ความเห็น - ชักถาม/วิเคราะห์ - การสังเคราะห์องค์ ความรู้	-ผศ.ดร. แมชีกฤษณา รักษาโฉม
๑๔	สัมมนาความสำคัญของอรรถกถากับการตีความหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา	๓	- นิสิตนำเสนองาน มอบหมายเพื่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ วิทยากรพิเศษ - Power Point - ชักถามข้อสงสัย - ศีลษากรณีศึกษา - การวิเคราะห์/ สังเคราะห์ - อภิปราย/แสดง ความเห็น - ชักถาม/วิเคราะห์ - การสังเคราะห์องค์ ความรู้	- พระโสภณพัฒนบัณฑิต , รศ.ดร.

๑๕	สัมมนาความสำคัญของคัมภีร์อรรถกถากับการศึกษาพระไตรปิฎก	๓	- นิสิตนำเสนองาน มอบหมายเพื่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ วิทยากรพิเศษ - Power Point - ชักถามข้อสงสัย - ศึกษารณีย์ศึกษา - การวิเคราะห์/ สังเคราะห์ - อภิปราย/แสดง ความเห็น - ชักถาม/วิเคราะห์ - การสังเคราะห์องค์ ความรู้	-พระมหาณัฐพันธ์ สุทสสนวิภาณี,ดร.
๑๖	สรุปการสัมมนา สอบปลายภาค	๓	สอบด้วยระบบ E-Testing	

๒. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ที่	ผลการเรียนรู้	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการประเมิน
๑	๑.๑, ๑.๖, ๑.๗, ๒.๑, ๒.๖, ๒.๖, ๓.๒	ทดสอบย่อยครั้งที่ ๑ สอบกลางภาค ทดสอบย่อยครั้งที่ ๒ สอบปลายภาค	๔ ๘ ๑๒ ๑๖	๕ % ๒๐ % ๕ % ๕๐ %
๒	๑.๑, ๑.๖, ๑.๗, ๒.๑, ๒.๖, ๒.๖, ๓.๒, ๔.๑, ๔.๖, ๕.๓, ๕.๔	วิเคราะห์กรณีการศึกษา ค้นคว้า กาเสนอ รายงาน การท างานกลุ่มและผลงาน การอ่านและสรุปบทความ ส่งงานตามที่ร่วม มอบหมาย	ตลอดภาค การศึกษา	๑๐ %

๓	๑.๑-๑.๗, ๓.๑	การเข้าชั้นเรียน การมีส่วนร่วม อภิปราย เสนอความคิดเห็นในชั้นเรียน	ตลอดภาค การศึกษา	๑๐ %
---	-----------------	---	---------------------	------

หมวดที่ ๖ ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

๑. หนังสืออ่านเสริมและอ่านประกอบ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับสยามรัฐเถปิฎก ๒๕๒๕**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๒๕.

_____. **พระไตรปิฎกพร้อมอรรถกถา แปล ชุด ๙๑ เล่ม**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๔.

กรมการศาสนา. **ประวัติพระพุทธศาสนาแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี**. กรุงเทพมหานคร: การศาสนา, ๒๕๒๖.

กรมยุทธศึกษาทหารบก. **คู่มือการอนุศาสนาจารย์กองทัพบก**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมยุทธศึกษาทหารบก, ๒๕๓๘.

กรมศิลปากร. **นามานุกรมขนบประเพณีไทย หมวดประเพณีราชสุริย เล่ม ๒: ประเพณี เทศกาลและ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร, ๒๕๕๐.

กองวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย. **พระไตรปิฎกเบื้องต้น**. มหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย: กองวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย, ๒๕๕๔.

คณะกรรมการแผนกตำรา มหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์. **มังคลัตถทีปนีแปล เล่ม ๑**. กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

_____. **พระวินัยปิฎก**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

ดร. อุทิศ ศิริวรรณ. **ธรรมบทแปลโดยพยัญชนะ ภาค ๑-๘**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เลี้ยงเชียง, ๒๕๕๕.

ดำรงราชานุภาพ. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช. **ปัญญาสาตก**. พระนคร: ศิลปาบรรณการ, ๒๔๙๙.

ป.หลงสมบุญ. **พจนานุกรมบาลี-ไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร: วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์, ๒๕๔๐.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์**. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

_____. **รู้จักพระไตรปิฎกเพื่อเป็นชาวพุทธที่แท้**. กรุงเทพมหานคร: เอดิสัน เพรส โปรดักส์, ๒๕๔๓.

_____. **รู้จักพระไตรปิฎกเพื่อเป็นชาวพุทธที่แท้**. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๕.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑.

กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอส. อาร์. พรินติ้ง แมส โปรดักส์ จำกัด, ๒๕๕๑.

- **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.
- **รู้จักพระไตรปิฎก ให้ชัด ให้ตรง**. กรุงเทพมหานคร: วัดญาณเวศกวัน. ๒๕๕๘.
- พระพุทธโฆษาจารย์. **ปัญจสมันตปาสาทิกา อรรถกถาพระวินัย**. (แปลโดย) พระเทพเวทีจวน อุฏฺฐายี. พระนคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๑๕.
- พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์**. กรุงเทพมหานคร: สหธรรมมิก, ๒๕๕๔.
- พระศรีสุทธิพงศ์ (สมศักดิ์ อุปสโม). **พจนานุกรมพระไตรปิฎก ฉบับบาลี-ไทย**. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เทคนิค ๑๙, ๒๕๒๙.
- พัฒน์ เพ็งผลา. **ประวัติวรรณคดีบาลี**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๖.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพระวินัยปิฎก**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.
- **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพระสุตตันตปิฎก**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.
- **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพระอภิธรรมปิฎก**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.
- **พระไตรปิฎก: ประวัติและความสำคัญ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๓.
- **เก็บเพชรจากคัมภีร์พระไตรปิฎก**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๒.
- **พระไตรปิฎกศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.
- ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒**. กรุงเทพมหานคร: ศิริวัฒนา อินเตอร์พรินทร์, ๒๕๔๖.
- วรนนท์ ชีวาลทิพากร. **พระพุทธรูปคู่บ้าน คู่เมือง**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ทิพากร, ๒๕๔๓.
- ศ.ดร. นิชดา เหล่าสุนทร. **ปัญญาสชาดก**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แม่คำฝาง, ๒๕๓๘.
- สมเด็จพระพุทธทาสภิกขุ (อาจ อาสภมหาเถร). **คัมภีร์วิสุทธิมรรค พระพุทธโฆสเถระ รจนา**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธนาเพรส จำกัด, ๒๕๕๔.
- สมพร ไชยภูมิธรรม. **ปางพระพุทธรูป**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ต้นธรรม, ๒๕๔๓.
- สมักร บุรวาส. **พัฒนาการแห่งพุทธปรัชญา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์, ๒๕๓๑.
- สันติเล็กสุขุม. **จิตรกรรมฝาผนังสมัยอยุธยา**. กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทย์การพิมพ์, ๒๕๒๔.
- สุชีพ ปุญญานุภาพ. **พระไตรปิฎกฉบับสำหรับประชาชน**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๗. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.
- สุภัทรดิศ ดิศกุล. ม.จ. **วิวัฒนาการแห่งจิตรกรรมฝาผนังของไทย สถานจิตรกรรมฝาผนังสารบาญภาพจิตรกรรมฝาผนัง**. กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร, ๒๕๐๒.
- เสฐียรพงษ์วรรณปก. **พุทธวจนะในธรรมบท**. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้ง กรุ๊ป จำกัด, ๒๕๓๑.

สุภาพรรณ ณ บางช้าง. **ประวัติวรรณคดีบาลีในอินเดียและลังกา**. กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภะ การพิมพ์, ๒๕๒๖.

เสฐียรพงษ์วรรณปก. **พุทธวจนะในธรรมบท**. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้ง กรุ๊ป จำกัด, ๒๕๓๑.

_____. **คำบรรยายพระไตรปิฎก**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา, ๒๕๕๐

เอลิซาเบธ เรย์และคณะ. **ทศชาติ**. แปลโดย สนธิวรรณ อินทรลิม. กรุงเทพมหานคร: คณะโบราณคดี, ๒๕๒๔.

เอื้อน เล่งเจริญ. **พระพุทธศาสนา: ศาสนาแห่งปรัชญา**. กรุงเทพมหานคร: รวมสาส์น, ๒๕๓๗.

Wilhelm Geiger. **Pali Literature and Language**. Delhi: Oriental Books Reprint Corporation, 1986

หมวดที่ ๗ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

๑. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนิสิต

การประเมินประสิทธิผลในรายวิชานี้ที่จัดทำโดยนิสิต ได้จัดกิจกรรมในการนำแนวคิดและความเห็นจากนิสิตได้ดังนี้

๑. การประเมินจากการสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนและผู้เรียน
๒. การประเมินจากแบบประเมินของมหาวิทยาลัย
๓. ข้อเสนอแนะจากเว็บบอร์ด ที่อาจารย์ผู้สอนได้จัดทำช่องทางสื่อสารกับนิสิต

๒. กลยุทธ์การประเมินการสอน

ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินการสอน อาจารย์ผู้สอนได้มีกลยุทธ์ ดังนี้

๑. การประเมินการสอนโดยนิสิต
๒. ผลการสอบ
๓. การทบทวนผลประเมินการเรียนรู้
๔. นิสิตแสดงความพึงพอใจจากแบบประเมินที่อาจารย์กับนิสิตเห็นชอบร่วมกัน

๓. การปรับปรุงการสอน

หลังจากผลการประเมินการสอนในข้อ ๒ จึงมีการปรับปรุงการสอน โดยการจัดกิจกรรมในการระดมสมอง และหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปรับปรุงการสอน ดังนี้

๑. การสัมมนาควรเน้นให้นิสิตได้คิดและดำเนินการด้วยตัวของนิสิตเอง
๒. อาจารย์เป็นเพียงพี่เลี้ยงของการสัมมนา

๔. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิตในรายวิชา

ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ในรายหัวข้อ ตามที่คาดหวังจากการเรียนรู้ในวิชา ได้จากการสอบถามนิสิต หรือการสุ่มตรวจผลงานของนิสิต รวมถึงพิจารณาจากผลการทดสอบย่อย และหลังการออกผลการเรียนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์โดยรวมในรายวิชา ดังนี้

๑. การทวนสอบการให้คะแนนจากกลุ่มการตรวจผลงานของนิสิต โดยอาจารย์อื่นหรือผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำหลักสูตร

๒. มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชา ตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนิสิต โดยตรวจสอบ
ข้อสอบ รายงาน วิธีการให้คะแนนสอบ และการให้คะแนนพฤติกรรม

๕. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนการปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

จากผลการประเมินและทวนสอบผลสัมฤทธิ์ประสิทธิผลรายวิชา ได้มีการวางแผนการปรับปรุงการสอนและ
รายละเอียดวิชา เพื่อให้เกิดคุณภาพมากขึ้น ดังนี้

๑. ปรับปรุงรายวิชาทุก ๓ ปี หรือตามข้อเสนอแนะและผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ตามข้อ ๔ ๒.
เปลี่ยนหรือสลับอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้นิสิตมีมุมมองในเรื่องการประยุกต์ความรู้นี้กับปัญหาที่มาจาก งานวิจัยของ
อาจารย์หรือแนวคิดใหม่ๆ

ชื่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.

ลงชื่อ วันที่รายงาน ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๕

ชื่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร พระมหามิตร ฐิตปญโญ,รศ.ดร.

ลงชื่อ วันที่รับรายงาน ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๕